

Sygn. akt III KK 129/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Teresa Jarosławska

w sprawie **K. B.**

skazanego z art. 226 § 1 k.k.; art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 10 czerwca 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 30 grudnia 2009 r.,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Z. do ponownego rozpoznania;**
- 2. obciąża Skarb Państwa wydatkami za postępowanie kasacyjne.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem nakazowym z dnia 30 grudnia 2009 r., uznał K. B. za winnego tego, że:

1. w dniu 12 września 2009 roku w Z. znieważył funkcjonariuszy policji sierż. A. M. i sierż. K. C. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, podczas i w związku z wykonywaniem przez nich czynności służbowych , to jest występku z art. 226 § 1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu skazał go na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,
2. w czasie i w miejscu jak w pkt I, stosując przemoc fizyczna w postaci wrywania się i szarpania za umundurowanie zmuszał funkcjonariuszy policji sierż. A. M. i sierż. K. C. do odstąpienia od prawnej czynności służbowej zatrzymania, a nadto znieważył w/w funkcjonariuszy słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, podczas i w związku z wykonywaniem przez nich czynności służbowych , to jest występku z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 224 § 1 k.k. w zw. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 11 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzone oskarżonemu kary połączył i orzekł jako karę łączną 1 (jeden) rok pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 2 k.k. i z art. 73 § 2 k.k., warunkowo zawiesił na okres lat 3, oddając oskarżonego na czas trwania okresu próby pod dozór kuratora. Nadto na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu grzywnę w ilości 50 stawek dziennych, po 10 zł. każda, a także na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej oskarżonemu kary grzywny zaliczył mu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniach 13 i 14 września 2009 r., przyjmując, że jeden dzień pozbawienia wolności równa się dwóm dziennym stawkom grzywny.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 22 stycznia 2010 r., to jest po upływie terminu w ciągu którego oskarżony mógł wnieść od niego sprzeciw.

W dniu 16 kwietnia 2014 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja od tego wyroku Prokuratora Generalnego , który zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść skazanego i zarzucił mu :

rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego - art. 500 § 1 k.p.k., polegające na orzeczeniu wobec oskarżonego w postępowaniu nakazowym kary pozbawienia wolności, podczas gdy w przypadku wydania wyroku nakazowego możliwym jest jedynie orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny, co wyłączało możliwość rozpoznania sprawy w tym trybie i nakazywało skierowanie sprawy do rozpoznania na rozprawie w trybie uproszczonym.

Podnosząc ten zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w sposób oczywisty zasadna, co pozwoliło na rozpoznanie jej w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zaskarżony kasacją wyrok wydano z rażąco obrazą przepisu prawa karnego procesowego wskazanego w jej zarzucie. Zgodnie z treścią tegoż art. 500 § 1 k.p.k. dopuszczalność postępowania nakazowego (a zatem i możliwość wydania w tym trybie wyroku) ograniczona jest m.in. tylko „do wypadków pozwalających na orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny”.

Zasadnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 maja 2011 r., sygn. akt III KK 117/11 (OSNKW 2011, z. 9, poz. 80), zauważył, że ten, tak określony warunek wydania wyroku nakazowego nie oznacza, że wydanie takiego wyroku jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy któraś z tych kar jest wymieniona w sankcji przepisu określającego czyn zabroniony. „Wypadek pozwalający na orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny” jest pojęciem, szerszym i zachodzi również wtedy, gdy mimo sankcji przewidującej wymierzenie sprawcy tylko kary pozbawienia wolności zastosowanie określonego unormowania ustawy karnej stwarza możliwość orzeczenia kary o charakterze wolnościowym.

Niemniej jednak – w świetle przywołanej regulacji – nie ulega wątpliwości, że nie jest dopuszczalne orzeczenie wyrokiem nakazowym kary pozbawienia wolności, i to niezależnie od tego czy wymierza się ją w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Tym samym, orzekając zaskarżonym wyrokiem nakazowym karę pozbawienia wolności, za obydwa przypisane oskarżonemu czyny, Sąd Rejonowy

w Z. rażąco naruszył przepis art. 500 § 1 k.p.k., co zważywszy na charakter tego uchybienia, miało jednoznacznie istotny wpływ na treść tego orzeczenia. Uwzględnienie bowiem przez Sąd Rejonowy wszystkich wskazanych w tym przepisie ograniczeń co do dopuszczalności wydania wyroku nakazowego, byłoby równoznaczne z niemożnością w ogóle wydania wyroku w tym trybie.

Zauważyć więc wypada, że Sąd Rejonowy o ile uznał zasadność wymierzenia oskarżonemu innej kary, jak ta określona w art. 500 § 1 k.p.k., to powinien był odstąpić od rozpoznania sprawy w trybie nakazowym i przekazać ją do postępowania na zasadach określonych w art. 468 – 484 k.p.k.

Poza granicami podniesionego w kasacji zarzutu podnieść należy, że Sąd Rejonowy powinien był też rozważyć, czy możliwość wydania zaskarżonego wyroku nie wyklucza treść art. 501 pkt 1 k.p.k.

Zgodnie z tym przepisem wydanie wyroku nakazowego nie jest dopuszczalne „w stosunku do osoby pozbawionej wolności w tej lub innej sprawie”.

Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach stwierdzał, że nie ma znaczenia – dla określenia zakresu owego ustanowionego w art. 501 pkt 1 k.p.k. zakazu – podstawa prawna danego pozbawienia wolności, a istotny i wystarczający dla zastosowania tej normy jest sam fakt, że dana osoba jest (była) pozbawiona wolności w tej lub w innej sprawie. Wspomniany zakaz wydania wyroku nakazowego nie ogranicza się do osoby pozbawionej wolności (w tej lub innej sprawie) w czasie wyrokowania. Ma on zastosowanie również do osoby, która w tym czasie nie jest pozbawiona wolności, lecz była jej pozbawiona wcześniej, w toku prowadzonego w sprawie postępowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 22 sierpnia 2013 r., II KK 186/13, Lex nr 1350541; 12 lipca 2007 r., IV KK 142/07, Lex nr 296712; 13 grudnia 2010 r., IV KK 294/10, Lex nr 683113).

Tymczasem z protokołu zatrzymania K. B. z dnia 13 września 2009 r. (k. 12) wynika, że – w toku prowadzonego przeciwko niemu w niniejszej sprawie postępowania – był on zatrzymany od dnia 13 września 2009 r. do dnia 14 września 2009 r.

Dla pełnej oceny znaczenia tej okoliczności zauważyć nadto wypada, że w piśmiennictwie są też jednak prezentowane przeciwne poglądy, od tych które konsekwentnie prezentuje Sąd Najwyższy, w przywołanych powyżej orzeczeniach,

co do rozumienia zawartego w przepisie art. 501 pkt 1 k.p.k. zwrotu: „w stosunku do osoby pozbawionej wolności w tej lub innej sprawie”. Ograniczają one niedopuszczalność wydania – z tego tytułu – wyroku nakazowego tylko do sytuacji pozbawienia wolności w chwili wyrokowania w postępowaniu nakazowym (zob. J. Grajewski, S. Steinborn, Komentarz do art. 501, teza 3, Lex/el. 2013; P. Hofmański, S. Zabłocki, Wydanie wyroku nakazowego (art. 500 k.p.k.), w: Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Zakamycze 2006, teza 4; D. Drajewicz – Glosa do wyroku SN z dnia 13 grudnia 2010 r., IV KK 294/10, Lex/el. 2011).

Wskazane powyżej okoliczności zdecydowały o uznaniu oczywistej zasadności kasacji Prokuratora Generalnego i – w konsekwencji – doprowadziły do konieczności uchylecia zaskarżonego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Orzekając ponownie Sąd ten będzie miał na uwadze powyższe wnioski i spostrzeżenia, unikając uchybień, które doprowadziły do uchylecia poprzednio wydanego wyroku.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 638 k.p.k.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak wyżej.